

8

Virtueel
schoolplein

12

Tweede Kamer
ontbijt met VBS

14

Verwondering
motiveert

18

Droom van een
nieuwbouw

Inhoud

- 3 Column Edward Moolenburgh
- 4 Verhelder de complexe rol van bestuurders
- 6 Met VBS naar Rome ... en terug met een koffer vol inzichten
- 7 Nieuws
- 8 Virtueel schoolplein vergroot ouderbetrokkenheid
- 10 Verbeter ouderbetrokkenheid? Verbeter communicatie
- 12 VBS Onderwijs Ontbijt
- 14 Verwondering als sleutel voor motivatie
- 16 Verbinding is communicatie
- 17 Nieuws
- 18 Alle dromen komen uit in nieuwbouw De Witte Vogel

Colofon

De VBS is het tijdschrift van VBS, netwerkorganisatie voor diversiteit, eigenheid en samenwerking in het onderwijs. Het verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegestuurd aan leden. Donateurs ontvangen, afhankelijk van hun bijdrage, eveneens het tijdschrift.

VBS aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van bijdragen die door niet-VBS-medewerkers zijn geschreven.

Redactie Daphne Bruinewoud, Edward Moolenburgh, Maaike Van Severen, Akke Tick (hoofd- en eindredactie) en Peter Warnders

Redactie-adres

Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag

T 070-331 52 52

E-mail redactie redactie@vbs.nl
[@VBSonderwijs](https://www.vbs.nl)
www.vbs.nl

ISSN 2451-9707

Concept vormgeving Huis Communicatie

Vormgeving Lupadesign

Druk Dima - Media Groep b.v.

Fotografie VBS, tenzij anders vermeld

Trots op VBS!

Wat doe je als de agenda van Tweede Kamerleden zo vol zit, dat er nauwelijks een gaatje te vinden is voor een afspraak? Dan ga je met ze ontbijten. Op donderdag 8 juni jl. stonden in Nieuwspoort in Den Haag de koffie en broodjes klaar. Na veelvuldig overleg konden wij die ochtend met een aantal VBS-leden rond de tafel met Bente Becker (VVD) en Roelof Bisschop (SGP). En terwijl wij daar zaten, was ik echt trots. Trots op die ruim vierhonderd scholen die samen VBS maken. Trots op hun diversiteit, autonomie en ondernemerschap. Samen zoeken we de verbinding. Met elkaar en die ochtend dus letterlijk ook met de politiek. Het bleef zeker niet onopgemerkt.

Draagvlak creëren

Het voornaamste doel van de bijeenkomst was het nader kennismaken met elkaar, het op de kaart zetten van VBS als partner in het onderwijs en als bron voor informatie. Met het oog op een nieuw regeerakkoord wilden we natuurlijk ook draagvlak creëren voor de standpunten van VBS. Opnieuw is verzocht om:

- De regeldruk in het onderwijs te verlagen en evalueren.
- Te kiezen voor een stelsel met ruimte voor scholen, duidelijke kaders en kwaliteit.
- Het wetsvoorstel 'Ruimte voor nieuwe scholen' snel te implementeren.

Constructieve dialoog

Jeroen Goes (De Werkplaats) en Jessica Baart (Lorentz Casimir Lyceum) bespraken de actuele thema's. Dit was een bewuste keuze. Zij – samen met al die andere schoolleiders en bestuurders van onze scholen – zijn VBS. Zij weten het beste wat kinderen in het onderwijs nodig hebben. Ze deponeerden verschillende stellingen, waarna een geanimeerd gesprek volgde. Geen wijzende vingers of gehacketak, maar een constructieve dialoog met zeker ook een aantal kritische noten van beide

kanten. Becker en Bisschop waren oprecht geïnteresseerd. Ze luisterden aandachtig en stelden vragen. Op meerdere punten hebben we ze de ogen geopend. Het verslag leest u op pagina 12.

Acties voor een stevigere belangenbehartiging

Dat het een geslaagde ochtend was, bleek wel uit het feit dat na afloop contactgegevens werden uitgewisseld tussen de leden enerzijds en Becker en Bisschop anderzijds. Ook werd er gesproken over het organiseren van werkbezoeken naar onze scholen. Een goed begin om de lobby richting Den Haag te verstevigen. We gaan nu kijken hoe dit verder op te pakken. Dit kan bijvoorbeeld door nog meer van dit soort sessies te organiseren. Misschien heeft u suggesties of ideeën? Misschien wilt u erbij zijn? Denk er tijdens de zomer eens over na en neem vooral contact met mij op. Een hele fijne vakantie gewenst! ■

Tekst
Edward Moolenburgh,
directeur VBS

Fotografie
Eleonora Moolenburgh

www.vbs.nl

emoolenburgh@vbs.nl

Verhelder de complexe rol van bestuurders

Tekst
Steffie Bom

Fotografie
Gerd Altmann

[www.vandoorme.com/
specialisten/k-m/martijn-nolen/](http://www.vandoorme.com/specialisten/k-m/martijn-nolen/)

De bestuurder in het onderwijs
De juridische positie
van de bestuurder in vijf
onderwijssectoren
Boomjuridisch (2017)
ISBN 978-94-6290-292-3

Leerlingen en studenten volgen onderwijs. De docent geeft onderwijs. De directeur is het hoofd van de school. Maar wat doet de bestuurder precies? Om die vraag te kunnen beantwoorden, moet eerst vast komen te staan wat een bestuurder wel en niet mag. Een gesprek met Martijn Nolen. Hij schreef een proefschrift over de juridische positie van de bestuurder in het onderwijs.

‘De bestuurder van vandaag is een professional die een private rechtspersoon, meestal een stichting, bestuurt. Die rechtspersoon heeft meerdere verantwoordelijkheden en zorgplichten, die steeds nauwkeuriger worden omschreven. Dit brengt verantwoordelijkheden en aansprakelijkheidsrisico’s voor zowel de rechtspersoon als de bestuurder met zich mee, die de bestuurder kwetsbaar maken. Omdat die risico’s bestuurders kopschuw kunnen maken, moeten de positie en de rol van de bestuurder – te midden van de schoolleiding, lokale overheid, onderwijsinspectie, leerlingen en toezichthouders – duidelijk zijn. Dat is nu niet het geval’, vertelt Nolen.

Complexiteit leidt tot rechtsonzekerheid

‘Alle nauwkeurig omschreven zorgplichten, hoe goed de intenties hiervan ook zijn, hebben een keerzijde. Ze beperken de onderwijsautonomie van de onderwijsorganisatie en dus indirect de autonomie van de bestuurder. Ergens anders een nevenvestiging openen, samenwerken met de kinderopvang of een nieuwe opleiding beginnen. Het is allemaal aan complexe regels gebonden die niet goed op elkaar aansluiten. Het toezicht geschiedt achteraf. Als je zeker wilt zijn dat je risico’s voorkomt, ben je als bestuurder eerder geneigd ‘nee’ te verkopen.’

Vooraf bij samenwerking is de kwetsbaarheid groot; terwijl overheid en maatschappij juist

samenwerking willen bevorderen. Als voorbeeld noemt Nolen het gezamenlijk aanbieden van onderwijs in een regio met veel autistische havo- en vwo-leerlingen. ‘De betrokken instanties maakten gezamenlijk het plan om deze leerlingen samen in heel kleine klassen te plaatsen en op een eigen gang bij een reguliere havo/vwo-school les te geven. Een paar jaar later kwam de Inspectie van het Onderwijs langs en die meende dat er geen sprake was van speciaal onderwijs, maar van regulier onderwijs. Gevolg was dat er vele tonnen euro’s aan bekostiging moesten worden terugbetaald. Die terugvordering gaat uiteindelijk ten koste van het onderwijs aan nieuwe leerlingen. In zo’n situatie rijst al snel intern en extern de vraag: had de bestuurder dit niet kunnen voorkomen?’

Maatschappelijke problemen

‘Ik zou het echter willen omdraaien. Had de overheid niet betere instrumenten moeten bieden om te kunnen samenwerken? Door als wetgever steeds te kiezen voor open normen en door als overheid achteraf al snel streng toezicht te houden, beperk je de bestuursautonomie die noodzakelijk is voor het oplossen van maatschappelijke problemen. Als je als school van vroeg in de ochtend tot het begin van de avond onderwijs zou willen verzorgen in combinatie met opvang, bijvoorbeeld om te voorkomen dat kinderen uitvallen of achterstand oplopen, dan is dat moeilijk.

Niet alleen is de bekostiging daarvoor te laag, maar ook is het vrijwel onmogelijk oudergelden te verplichten of andere bijdragen te organiseren. De realisatie van zo'n plan wordt dan lastig.'

Daarbij vraagt Nolen zich af waarom terugvorderingen zo hoog moeten zijn. 'Gewone bedrijven betalen een beperkte boete als ze onverhoopt de wet overtreden. Als onderwijsorganisaties echter een wettelijk voorschrift niet naleven, bestaat de kans dat zij alle ontvangen bekostiging moeten terugbetalen. Die terugvordering gaat uiteindelijk ook nog eens ten koste van het onderwijs aan opvolgende leerlingen. Ik vind dat de overheid best wat milder mag zijn.'

Afhankelijk van persoonlijk vertrouwen

'Bij toezicht achteraf geldt al snel de regel dat als de kwaliteit van het onderwijs goed is en de financiën op orde zijn, er vertrouwen is dat de bestuurder goed functioneert. Bij twijfels over de kwaliteit van het onderwijs of het financieel beheer, is dat vertrouwen er niet. Het komt dan aan op een interpretatie van feitelijkheden en open normen. De onderliggende vraag is in dat geval of de bestuurder wel in control is. Die inrichting

van het externe toezicht maakt uiteindelijk dat de juridische positie van de bestuurder niet afhankelijk is van zijn functioneren, maar van persoonlijk vertrouwen. De vraag is of die ontwikkeling wenselijk is. De bestuurder is dan immers gedwongen om continu te sturen op bestuurlijk draagvlak bij alle stakeholders, terwijl soms de kwaliteit of continuïteit van het onderwijs juist impopulaire maatregelen verlangt.'

Het is om die reden dat Nolen pleit voor meer balans tussen de autonomie van de bestuurder en de ruimte die anderen hebben om die bestuursautonomie te begrenzen. 'De stap die wetgever en overheid kunnen zetten, is het bieden van meer rechtszekerheid aan onderwijsorganisaties en bestuurders en het terughoudend zijn met oordelen achteraf. Zo krijgt de bestuurder meer vrijheid om samen met het onderwijsgevend personeel en de maatschappelijke omgeving te formuleren wat goed onderwijs verlangt. Tot die tijd luidt mijn advies aan bestuurders in het onderwijs: leg je intenties vast, weet waarom je iets doet en zorg dat het heel zorgvuldig gebeurt. De integriteit van de afweging moet inzichtelijk zijn, ook achteraf.' ■

Met VBS naar Rome ... en terug met een koffer vol inzichten

Tekst
Cuna-Laura Duin,
Docente Nederlands
Rotterdams Montessori
Lyceum

Fotografie
Mauricio A (martieda)

www.rml.nl

De wereld gaat zoveel sneller dan de wereld van mijn ouders. Technologische ontwikkelingen volgen elkaar razendsnel op. De wereld lijkt in niets meer op die waarin onze ouders zijn opgegroeid. Onze kinderen zullen straks hetzelfde zeggen. Welke vaardigheden zullen de jongeren van nu, naast de cognitieve vaardigheden, nodig hebben in hun professionele leven? Hoe vinden zij vol vertrouwen hun weg?

Dankzij het Jan Kersten Fonds kreeg ik de mogelijkheid om de ECNAIS-conferentie in Rome bij te wonen. De aanwezigen uit de verschillende Europese landen spraken over de zogenoemde soft skills. Het was zeer inspirerend en leerzaam om ideeën en ervaringen uit te wisselen. Het trof mij met name dat ik alles met een Hollandse, vrijgevochten blik bekeek. En hoewel er van alles beter en anders kan, was ik blij verrast om te merken dat het Nederlandse systeem zo slecht nog niet is.

Leerlingbegeleidingskaart

Ik geef les op het Montessori Lyceum in Rotterdam (RML). De school bestaat dit jaar 80 jaar en is opgericht vanuit de gedachte dat school meer moet zijn dan alleen taal en rekenen. We zijn ervan overtuigd dat resultaten van kinderen niet alleen in cijfers te vatten zijn. Cijfers tonen immers niet hoe hard – of hoe weinig – iemand zich heeft ingespannen om tot dat resultaat te komen. Ze tonen niet aan welke vaardigheden een kind heeft ontwikkeld. Op het RML proberen we dat op te vangen met de leerlingbegeleidingskaart. De leerlingenkaart is een reflectiemodel dat toelaat om het proces dat voorafgaat aan een resultaat zichtbaar te maken. De kaart geeft leerlingen, ouders en docenten inzicht in het leerproces en

de ontwikkeling van de betrokken leerling. Het is een extra aanvulling op het gewone rapport. Zo krijgen we een completer beeld.

Vaardigheden

De kaart die we in alle klassen van de onderbouw gebruiken, kwam er niet zonder vallen en opstaan. Na een pilot en veel intern overleg, hebben we deze vaardigheden uitgekozen als de belangrijkste: materiaal, lesvoorbereiding, werkhouding, klassenregels, samenwerken, leren kiezen, reflecteren en leervaardigheid. Het zijn begrippen die ook terugkomen in de visie van het RML. De docenten observeren per leerling twee vaardigheden en beoordelen de leerlingen. De leerlingen beoordelen eerst zichzelf op de verschillende vaardigheden en krijgen vervolgens de observaties van de docenten te zien. Daarna trekken de leerlingen een conclusie en formuleren ze een ontwikkeldoel. In gesprek met de docent worden de doelen concreet en specifiek geformuleerd.

Gewapend voor de toekomst

Door deze meerzijdige rapportage worden de leerlingen zich bewust van het leerproces, en welke vaardigheden bij het leerproces een rol spelen, hebben de mentoren input om hun mentorleerlingen te begeleiden en worden de ouders meer betrokken bij het leerproces van hun kind. Door jongeren op deze manier te begeleiden, hopen wij hen alvast op alle vlakken klaar te stomen voor een wereld in verandering.

De leerlingbegeleidingskaart is geen statisch gegeven. Het is een kaart in ontwikkeling en volgend jaar zal deze kaart, mede door de inzichten en ideeën die ik meenam uit Rome, weer een stukje beter en mooier zijn. ■

Soft skills in Rome raken VBS-leden in het hart

Drie inspirerende sprekers, vijf landenpresentaties en acht scholenpresentaties, een geweldig goed georganiseerd schoolbezoek, de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met collega's uit alle hoeken van Europa en een spetterend conferentie-diner. Daarvoor reisde een groep VBS-leden, dankzij subsidie van het Jan Kersten Fonds, naar de ECNAIS-conferentie in Rome. Ze kwamen enthousiast en tevreden terug.

Deelnemende VBS-leden waren:

- Eva Miedema-Pouw, Eerste Leidse Schoolvereniging
- Ferry de Boer-Van der Voorn, Fioretti College
- Henny Hoekstra, Fioretti College
- Irene Gottmers, Montessorischool Spijkenisse
- Cuna-Laura Duin, Rotterdams Montessori Lyceum
- Priscilla Talle, Rotterdams Montessori Lyceum
- Ilse Toebast, St. Maartenschool
- Helga van Muijen, Vrijeschool Almere
- Marian Rust, Vrijeschool Den Haag
- Edward Moolenburgh, VBS-directeur, begeleidde de groep

Er waren niet enkel deelnemers uit Nederland en gastland Italië. Afgevaardigden uit Oekraïne, Turkije, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Finland, Griekenland, Hongarije, Portugal, Polen, Spanje en Engeland deelden ook hun kennis en ervaring.

Het viel de VBS-groep op dat Nederland een uniek stelsel heeft. Veel aanwezigen voeren in eigen land een strijd voor bijzonder onderwijs. Dat basisgevecht is in Nederland al bijna honderd jaar geleden gevoerd. Al zet soms hier de discussie rond artikel 23 deze onderwijsvrijheid onder druk. Vergelijken van onderwijssystemen blijft natuurlijk lastig. Elk land heeft zijn eigen opbouw.

Samen voor de leerlingen

Verschillende landen, verschillende systemen, maar één gemeenschappelijk doel: het beste uit ieder kind halen. Om dat te doen, is de mens/het kind als geheel zien nodig. Dat betekent onder andere aandacht voor soft skills. Soft skills omvatten een zeer breed terrein: burgerschap, alle niet-cognitieve vaardigheden, zelfbeheersing, zelfbewustzijn, zelfwaardering, het leren omgaan met moeilijkheden, tragedies, emotionele en lichamelijke veerkracht, creativiteit, optimisme/positivisme en een open geest voor nieuwe zaken. Soft skills die kinderen van nature sowieso al hebben.

Los van de precieze invulling van het begrip soft skills, zijn de aanwezigen het erover eens dat aandacht voor soft skills implicaties heeft voor het onderwijsbeleid. Relativering van toetsen krijgt op de conferentie veel aandacht. Hoe kun je mensvriendelijk toetsen? Hoe vermijd je een standaardtoets? Hoe toets je wat echt belangrijk is? Ook worstelen alle landen met hoe onderwijs voor alle leerlingen te verzorgen en hoe om te gaan met leerlingen met een extra zorgbehoefte.

Burgerschap

Van Italiaanse zijde waren er niet enkel onderwijsmensen aanwezig. De voorzitter van de commissie voor gelijkheid en non-discriminatie van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa hield een pleidooi voor goed burgerschap. Zij ziet hiervoor een rol voor scholen weggelegd, waarvoor dus geld vrijgemaakt moet worden.

De feedback van onze deelnemers was unaniem positief: de reis is voor alle deelnemers voor herhaling vatbaar. Een deelnemer zegt het zo: 'Ik heb nog nooit vier dagen achtereen alleen maar aan onderwijs gedacht en erover gesproken, maar het heeft mij in mijzelf als persoon en docent wel nieuwe inzichten gegeven. Ik zou dit iedereen gunnen.'

VBS bekijkt mogelijkheden om dit soort reizen in de toekomst mogelijk te maken. Ook kijkt zij naar verdere kennisdeling van de in Rome opgedane kennis.

emoolenburgh@vbs.nl

www.vbs.nl

Virtueel schoolplein vergroot ouderbetrokkenheid

Een virtueel schoolplein is het enige communicatiemiddel tussen ouders en de Casimirschool. Vanuit een signaal van de ouders ‘Stop met alle mails’, ontwikkelde de school in Gouda in samenwerking met twee ouders een communicatieplatform. Onder de naam Tabulo draait nu al vier jaar de tool met een sociaal platform, mailomgeving, gesprekkenplanner en maatjesmaker.

Tekst

Jaan van Aken

Fotografie

Casimirschool

www.educipatie.nl
www.casimirschool.nl

‘Kijk, veel foto’s van activiteiten als schoolvoorstellingen en het paasontbijt, maar ook mededelingen en oproepen om bijvoorbeeld te helpen knutselen voor een lied bij de Casishow’, scrollt Wouter Groot, directeur van de Casimirschool in Gouda, door de tijdlijn van Tabulo. De school gebruikt het zelfontwikkelde digitale communicatieplatform om de communicatie met ouders en de ouderbetrokkenheid te verbeteren. ‘Het voordeel is dat je niet meer hoeft te zoeken naar een mail die ooit gestuurd is, maar dat je kunt scrollen in de tijdlijn. Er is een agenda gekoppeld aan Tabulo en je kunt bestanden meesturen. Zo versturen we in de bovenbouw het huiswerk digitaal.’

De netwerktool bestaat uit een sociaal platform, een mailomgeving, een gesprekkenplanner en maatjesmaker. Het sociale gedeelte bestaat uit een algemene tijdlijn voor iedereen, groepen en projecten. ‘Leerkrachten en ouders kunnen berichten plaatsen, erop reageren en ‘liken’ net als bij Facebook. De groepen zijn per klas geordend en de informatie is

voor iedereen toegankelijk. Projecten, zoals interne werkgroepen van leerkrachten en werkgroepen met ouders, zijn besloten en daar moet je voor uitgenodigd worden.’ Ook plant de school zo rapportgesprekken. ‘Ouders kunnen zelf online een datum en tijd kiezen. En maatjesmaker koppelt kinderen aan elkaar om samen te werken.’

Maximale ouderbetrokkenheid

In 2010 begon de Casimirschool met de ontwikkeling van Tabulo samen met twee ouders met een ICT-bedrijf. Groot: ‘Ouders gaven aan dat ze een berg mails van ons kregen.

“Stop daarmee”, zeiden ze. Ons doel in communicatie met ouders is maximale ouderbetrokkenheid. Daarom zochten we een digitaal communicatieplatform. Die waren destijds nog niet zoveel op de markt, dus zijn we het samen met ouders zelf gaan ontwikkelen.’

Tabulo draait nu voor het vierde jaar op de Casimirschool en daarnaast werken er drie andere scholen mee. ‘Zij starten gratis en betalen na verloop van tijd een vergoeding per leerling, die vooral bedoeld is om dataverkeer te betalen. We proberen kostendekkend te zijn en hoeven er niet rijk van te worden.’

‘Ouderbetrokkenheid 3.0 betekent dat je niet alleen zendt, maar ouders direct betreft bij zaken op school’

Het is geen commercieel product volgens Groot. 'We zijn dit gestart vanuit de 'educipatie'-gedachte: samen uit betrokkenheid iets maken ten gunste van het onderwijs.' Om juridische redenen, aansprakelijkheid en privacy zijn Groot, namens de school, en de ouders gezamenlijk eigenaar. 'We verdienen er niets aan, geld verdienen is ook niet het uitgangspunt. Je kunt zeggen dat ik niet betrokken mag zijn vanuit zuiverheid in mijn rol, maar je kunt ook redeneren dat dit een proeftuin is om het beste product voor de school te ontwikkelen. We doen dit al ruim vijf jaar non-profit om samen iets moois te maken.'

Virtueel schoolplein

Het platform is met versie 3 uit de pilotfase. 'Al blijven we wel doorontwikkelen. Meer dan de helft van het gebruik is op mobiele telefoons. Daarom willen we een app maken, zodat we pushberichten kunnen sturen. Alle ouders gebruiken Tabulo. Ze moeten ook wel, want het is het enige communicatiemiddel. Niemand heeft daar een probleem mee.'

De netwerktool functioneert als een virtueel schoolplein, zegt Groot. 'Ouders kunnen leerkrachten en elkaar berichten sturen.' De regels zijn even simpel als logisch: 'Het moeten schoolberichten zijn, gebruik je gezonde verstand en communiceer op een open manier. Als je offline iets rechtstreeks tegen iemand zou zeggen, doe je dat online ook.' Modereren is van groot belang, benadrukt Groot die alle berichten voorbij ziet komen. 'Een ouder plaatste een keer per ongeluk een persoonlijk bericht op het groepsgedeelte, die was heel blij dat ik dat direct verwijderde.'

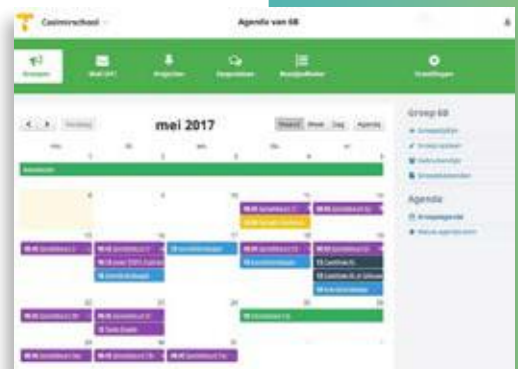
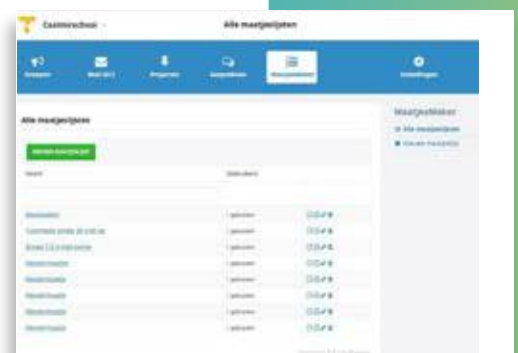
Social learning

Groot wilde nadrukkelijk de ouderbetrokkenheid vergroten met Tabulo. 'We nemen ouders serieus als educatieve partners. En ouderbetrokkenheid 3.0 betekent dat je niet alleen zendt, maar ouders direct betreft bij zaken op school. We bekijken nu samen met ouders bijvoorbeeld of we de schooltijden moeten aanpassen.'

De communicatie en ouderbetrokkenheid zijn verbeterd, vindt Groot. 'Het digitale platform is laagdrempeliger en nodigt daardoor uit tot communiceren. Als er hulp van ouders gevraagd wordt, kan het stimulerend werken als je ziet dat anderen zich opgeven. En door als school online wat luchtiger te communiceren, nodigt dat ouders uit ook zo te reageren.'

De Casimirschool doet meer om de ouderbetrokkenheid te vergroten. 'De klassenouders zijn onze ambassadeurs. Zij betrekken nieuwe ouders bij de school en houden af en toe ouderborrels.' Daarnaast gebruikt Groot social learning. 'Via het platform Curatr kun je online van en met elkaar leren. Voorafgaand aan een ouderavond over mindsets hebben we filmpjes en stellingen online gezet om ouders te informeren en te laten discussiëren. Ook hebben we leermodules met artikelen over ouderbetrokkenheid online gezet. Er hebben twee keer zeventig ouders meegedaan op vierhonderd leerlingen.

Je kunt op een heel mooie manier betrokkenheid genereren door samen met ouders een onderwerp op te pakken.' ■

Verbeter ouderbetrokkenheid? Verbeter communicatie

Tekst

Akke Tick en
Maaïke Van Severen,
communicatiepartners VBS

Fotografie

PeopleImages

www.vbs.nl/themas/ouders--school/oudertool

Communicatie tussen ouders en scholen blijft een uitdaging. Hoe houd je ouders betrokken? Wouter Groot zette er een ouderplatform (zie pagina 8) voor op. Ook VBS helpt graag mee na te denken over dit vraagstuk. VBS ontwikkelde daarom samen met vier VBS-scholen een eenvoudige tool voor het primair onderwijs.

Tijdens de netwerkbijeenkomsten over ouderbetrokkenheid van het project ouders en school (zie kader) kwamen vijf grote dilemma's in de samenwerking tussen ouders en school naar voren.

Ouders zijn onvoldoende betrokken bij de ontwikkeling van hun kind.

School is school, thuis is thuis: die tijd is voorbij. Maar wat verwacht een ouder dan wel van de school van zijn of haar kind? Is het voor de school duidelijk of de ouders tevreden zijn over de manier waarop de school hun kind helpt ontwikkelen?

Het zijn vaak dezelfde ouders die helpen en zichtbaar zijn in de school.

Wanneer doe je als school wel of niet een beroep op ouders? Hoe kunnen alle ouders zichtbaar zijn in de school?

Ouders lezen de communicatie niet.

Lezen ouders jouw nieuwsbrief wel? Bekijken ze de website? Bereikt de schoolinformatie het gewenste doelpubliek?

De MR heeft te weinig contacten.

Dankzij de MR heeft iedereen inspraak op het reilen en zeilen van de school. Krijgen ouders te horen wat er in de MR besproken wordt? Is het contact tussen de MR en de ouders nauw genoeg, of merkt de school een verwatering?

Informatiebijeenkomsten worden slecht bezocht.

De school houdt de ouders steeds op de hoogte van wat je als school verwezenlijkt. Niets zo per-

soonlijk als een informatiebijeenkomst. Echter, de school merkt dat de opkomst steeds lager wordt. Hoe communiceert de school de data van de avonden? Hoe lokt de school meer bezoekers naar die belangrijke contactmomenten?

Dilemma's, vragen en tips

Vanzelfsprekend zijn er nog andere dilemma's te formuleren. Deze vijf dilemma's zijn echter uitgangspunt van de VBS Oudertool. Per dilemma zijn prikkelende deelvragen geformuleerd om de eigen schoolsituatie te analyseren. Ouders, leerkrachten en directie kunnen als homogene of heterogene groep de analyses uitvoeren. Iedere vraag kan beantwoord worden met een gedachteoefening. Met deze gedachteoefening ontdekken deelnemers waar het probleem ligt. Naast de gedachteoefening is er een gedeelte met tips om gelijk aan de slag te gaan. In de tool doen we dus niet puur aan analyse, we geven ook advies over een mogelijke oplossing.

We nemen als voorbeeld het eerste dilemma: 'Ouders zijn onvoldoende betrokken bij de ontwikkeling van hun kind'. Om dit dilemma op de school inzichtelijk te maken, zijn er een aantal deelvragen:

- Wat is haalbaar en werkbaar voor ouders en school?
- Welke rol kan de MR of ouderraad hierbij spelen?

- Hoe betrek je kennis en ervaring van ouders bij de school?

Aan elk van deze deelvragen koppelen we een gedachteoefening. De eerste vraag, Welke verwachtingen hebben de partijen?, is als volgt uitgewerkt.

Wat versta je als school onder ouderbetrokkenheid?

- Denkt iedereen in de school hetzelfde? (Schoolleiding, leraren, ondersteunend personeel, leerlingen ...)

Welke verwachtingen hebben de ouders over hun betrokkenheid bij de school?

- Hoe peil je die verwachtingen?
- Som de verwachtingen op.
- Toon je als school dat je openstaat voor wat de ouders willen?

Welke verwachtingen heeft de school van de ouders?

- Som ze op.
- Lopen ze gelijk met die van de ouders?
- Is dit transparant voor de ouders?

Naast de gedachteoefening zijn er tips bij iedere deelvraag. Denk maar aan:

- Zorg dat de verwachtingen van alle partijen bekend en concreet zijn.
- Maak je verwachtingen transparant en communiceer zo concreet mogelijk. Zet dit ook op de website.
- Creëer een open en communicatief forum. Bijvoorbeeld door een opendeurbijeenkomst per week bij de directie, door een mailbox, een chatsessie of via Facebook.
- Zorg voor een visie in het team, voor een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid.
- Houd de vinger aan de pols via een terugkerende enquête en deel de resultaten.

Alleen of samen

Scholen kunnen de oudertool zelfstandig gebruiken. Toch kan begeleiding van het proces door een externe adviseur wellicht verdieping brengen of hebt u bij reeds gespannen verhoudingen behoefte aan een mediërende rol. VBS kan hierbij helpen. Naast de begeleiding bij de tool, kan VBS andere communicatieondersteuning bieden.

Ga voor meer informatie naar www.vbs.nl of bel de VBS Helpdesk. ■

Project ouders en school

De oudertool is ontwikkeld tijdens een door het Jan Kersten Fonds gesubsidieerd project. Stimuleren/ondersteunen van het samenwerkingsproces tussen deelnemende scholen en hun ouders was het hoofddoel. We focusten specifiek op communicatie tussen school en ouders. Drie aspecten stonden centraal:

1. in kaart brengen en bespreken van formele en informele communicatiestructuren van de scholen en het geven van een bondig advies;
2. plenaire netwerkbijeenkomsten om ervaringen te delen en casuïstiek te bespreken;
3. ontwikkelen van een communicatie-checklist en case-beschrijvingen voor samenwerking ouders-school.

Deelnemende scholen waren Nutsbasisschool De Hoogakker (Breda), De Vuurvogel (Zoetermeer), De Bloemendaalse Schoolvereniging (Bloemendaal) en de Van Oldenbarneveltschool (Rotterdam).

VBS Onderwijs Ontbijt

‘Er is behoefte aan ruimte en autonomie’

Tweede Kamerleden, VBS-leden en VBS-bestuurders en -directie gingen de dialoog aan tijdens het VBS Onderwijs Ontbijt op 8 juni. Zij spraken over actuele thema's als de eindtoets, lumpsum en regeldruk. De belangrijkste boodschap vanuit het onderwijs voor de politici: minder regeldruk en meer ruimte en autonomie voor scholen en leraren.

Tekst
Jaan van Aken

Fotografie
Saltooo

www.vbs.nl

De regelgeving vanuit de overheid strookt niet altijd met de behoeften van scholen. Jeroen Goes, directeur van basisschool De Werkplaats Kinder-gemeenschap in Bilthoven, gaf een aantal voorbeelden: ‘We kregen de Wet werk en zekerheid (Wwz) en er ontstond een oplopend tekort aan (inval)leerkrachten. We kregen onderwijs 2032 en passend onderwijs, er ontstond onvoldoende financiering voor materiële instandhouding. We kregen een pestprotocol, anti-pestmethode en pestcoördinator. Uiteraard willen we niet dat kinderen gepest worden, maar scholen gaan over de oplossing. Alleen moet je wel een erg eigenwijze schooldirecteur zijn om je niet aan de regels uit Den Haag te houden.’ Goes gaf een presentatie tijdens een dialoog tussen Tweede Kamerleden Bente Becker (VVD), Roelof Bisschop (SGP), een aantal schooldirecteuren en VBS-bestuurders en -directielid op 8 juni in Nieuwspoor in Den Haag.

Regeldruk verlagen

De regeldruk voor scholen verlagen en bestaande regelgeving evalueren is een van de drie wensen voor de politiek van VBS, gaf VBS-directeur Edward

Moolenburgh aan. Hij pleitte voor een praktijk-effectrapportage. ‘Bekijk wat de effecten zijn van nieuwe regelgeving én die van de afgelopen vijf jaar. En er zijn ook regels buiten het onderwijs die veel impact hebben op scholen, zoals privacy bij ICT en de WWZ.’ Cees Molsbergen, rector van het Erasmus College in Zoetermeer noemt voorbeelden van regeldruk: ‘De maatschappelijke stage wordt ingevoerd en weer afgeschaft. De rekentoets wordt ingevoerd en weer bijgesteld. Dat betekent dat leraren alles moeten blijven aanpassen.’

Regeldruk is een speerpunt voor de SGP. ‘We willen de regels inventariseren en alles wat overbodig is eruit halen. De indruk is echter dat scholen zichzelf erg belasten met administratieve druk, dan kun je in Den Haag hooguit zeggen dat het niet hoeft.’

Dat herkent Maaïke Kramer, directeur van de Eerste Westlandse Montessorischool in Monster. Ze komt leraren tegen die zeggen dat ze alles moeten registreren. ‘Van wie, vraag ik dan. Dat weet niemand. Ze denken dat het van de inspectie moet, die is een soort excuus geworden.’

Wouter Groot, directeur van de Casimirschool in Gouda, laat een ander geluid horen. ‘We zijn twee keer excellente school geworden. Als je het goed doet, letten mensen veel minder op je. Ik kijk niet naar wat zou moeten.’

VBS wil naast minder regeldruk de professionele autonomie van leraren en schoolbesturen vergroten, bepleitte Moolenburgh. ‘Laat het onderwijs over aan scholen en leraren. Zij kennen de omgeving en de behoeften van hun leerlingen. De

overheid moet kwalitatief goed onderwijs faciliteren en zorgen voor voldoende gekwalificeerde leraren.’ Derde wens van VBS is dat het wetsvoorstel ‘Meer ruimte voor nieuwe scholen’ er komt.

Opbrengsten

Goes deed zijn presentatie samen met Jessica Baart, rector-bestuurder van het Lorentz Casimir Lyceum in Eindhoven. ‘Het onderwijs heeft drie opdrachten: kwalitatief goed opleiden, socialiseren en persoonlijke ontwikkeling laten plaatsvinden. Wij hebben de indruk dat het vooral om het eerste gaat. Ouders lezen publicaties over opbrengsten in NRC Handelsblad en Elsevier, het gaat altijd over opbrengsten’, verzuchtte Baart.

‘Door de sterke focus op opbrengsten, hebben we de verplichte eindtoets gekregen’, constateerde Goes. De Werkplaats nam voordien geen eindtoets af. ‘De intentie, kansengelijkheid creëren, is goed, maar het leidt juist tot kansengelijkheid’, stelt Goes. ‘We zien dat ouders die het kunnen betalen naar bijspijkerinstituten gaan. Het effect is dus dat de eindtoets de kansen van een bepaalde sociale klasse vergroot, terwijl andere ouders dat niet voor elkaar krijgen. Dat vind ik schrijnend.’ VVD-Kamerlid Becker vraagt of ouders voor de verplichte toets hun kinderen niet lieten bijspijkeren. Ouders ervaren druk om hun kind goed te laten scoren, geeft Goes aan. ‘De eindtoets wordt als toelatingsexamen gezien in onze regio.’

Lumpsum

Baart vertelt dat een middelbare school van gemiddelde omvang een begroting van 11 miljoen euro heeft. ‘Na personeelskosten en vaste lasten blijft daar 1 à 2 ton van over voor innovatie. Maar door gewijzigd overheidsbeleid door het jaar heen blijft er in de praktijk weinig geld en innovatieve ruimte over’, merkt Baart. ‘Welke maatregelen?’, vraagt Becker. Uit de zaal klinkt het: ‘Overheveling onder-

houd gebouwen, afschaffen maatschappelijke stage, voor het aanstellen van arbeidsbeperkten is geen extra budget, en de stijging van de pensioenleeftijd is niet in de lumpsum verwerkt.’ Baart constateert: ‘Er is in het onderwijs behoefte aan ruimte en autonomie. We moeten eerst een heleboel wegdoen en dan kijken of we iets nieuws gaan doen.’

Becker noemt de bijeenkomst nuttig en leerzaam. ‘Veel thema’s zijn al opgepakt door de overheid, zo geeft de inspectie meer ruimte in het toezicht. Het is goed te bekijken hoe we het beleid kunnen verbinden met de beleving in de praktijk. Ik wil graag afspraken voor werkbezoeken plannen.’ Ook Bisschop wil afspraken maken om te praten over ‘het lozen van ballast aan overbodige regels’. Moolenburgh hoorde ‘een kritisch en constructief geluid. ‘Het belang van ruimte en autonomie is benadrukt, dat is absoluut de kern van het VBS-beleid.’ ■

Verwondering als sleutel voor motivatie

Het eerste kind dat niet wil leren moet Dick van der Wateren nog ontdekken. Toch is de motivatie bij leerlingen in het voortgezet onderwijs vaak ver te zoeken. Volgens hem is dit mede een gevolg van het huidige onderwijs, waar de nadruk te veel ligt op de antwoorden en niet op de vragen zelf. Hij pleit voor het stellen van goede vragen, dat zouden leerlingen moeten leren in de klas. Het wakkert de fantasie, nieuwsgierigheid en ontdekkingslust aan.

Tekst
Steffie Bom

Fotografie
VBS

www.dickvanderwateren.nl

Boekaanbieding

VBS-lezers kunnen het boek 'Verwondering- Leren creatief en kritisch denken door vragen te stellen' van Dick van der Wateren met 20% korting bestellen via <https://tenbrinkuitgevers.nl/verwondering>. Vermeld bestelnummer 40117 en kortingscode VBS1706 bij uw bestelling.

Hoe motiveer je leerlingen voor leren? Verwondering is het antwoord volgens Van der Wateren. Als docent op een school voor voortgezet onderwijs was hij in de jaren 80 al bezig met de vraag hoe zijn leerlingen te interesseren voor de lesstof. 'Ik heb nooit veel met schoolboeken gehad. Het maakt dat de lesstof al vastligt. Leerlingen moeten boeken uit hun hoofd leren, terwijl het interessanter is om dingen uit te zoeken. Neem nou de zwaartekracht die vaak

terugkomt in mijn natuurkundelessen. Als ik uitleg hoe groot die zwaartekracht is, is de aandacht ver te zoeken. Vraag ik mijn leerlingen na te denken over waar de zwaartekracht vandaan komt en wat deze tweeebrengt, dan gaat iedereen rechtop zitten.'

Van onderzoekende peuter naar gedemotiveerde puber

'Ik heb de afgelopen jaren met kinderen van alle leeftijden gepraat over hun motivatie in de klas. Hun klacht was dat ze kinderachtig werden

behandeld, te weinig zelfstandig mochten zijn, weinig autonomie hadden en dat de lesstof onvoldoende interessant was. Deze kinderen vroegen letterlijk om de grenzen aan de kennis, daar willen ze aan ruiken. Niet op een manier dat het kant-en-klaar is, maar door er zelf over na te denken. Nadenken begint met het stellen van vragen. Opvallend genoeg wordt iedereen geboren met het vermogen om vragen te stellen. Kijk naar kleine kinderen, dat zijn geboren onderzoekers. Zij stellen de hele dag door vragen. Mijn zorg is dat als deze kinderen zo'n 12 jaar zijn, de onderzoekende houding grotendeels lijkt te zijn verdwenen. Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag, maar de wijze van lesgeven is er zeker een van.'

Lastige leerling?

Hij noemt Tirza, een leerling die als lastig werd ervaren, omdat zij tijdens de les continu vragen stelde en kanttekeningen plaatste bij wat ze te horen kreeg. Bijna besloot ze met school te stoppen, toen ze werd betrokken bij een onderzoek over motivatie in de klas van Van der Wateren. 'Het probleem zat 'm erin dat de school Tirza lastig viel met antwoorden. Niet eens antwoorden op haar vragen, maar antwoorden op vragen uit de schoolboeken. Tirza hunkerde naar kennis, maar werd bestempeld als probleemgeval. Hier schiet het systeem tekort.'

Van der Wateren wil toe naar onderwijs dat kinderen leert zelf te denken. Hij schreef er een boek over: *Verwondering*. Door kritisch en creatief te leren denken, kan een leerling in het volwassen leven het verschil maken. Het boek verwoordt een manier van denken waar Van der Wateren al veertig jaar mee bezig is. In die zin zijn de ideeën en gedachten in het boek van hem, wat niet wil zeggen dat hij alles helemaal zelf heeft uitgevonden. ‘Het boek is geschreven voor iedereen die professioneel omgaat met kinderen. Ik hoop hen aan het denken te zetten over de wijze van lesgeven en het motiveren van zichzelf en kinderen.’

Brandpuntmethode

Leerlingen uitdagen om vragen te stellen kan via de brandpuntmethode, welke Van der Wateren in zijn boek uitgebreid omschrijft. ‘De methode is in Amerika ontwikkeld. In Nederland wordt er nog weinig mee gewerkt. Het komt erop neer dat wanneer je een onderwerp wilt behandelen, je een hieraan gerelateerd thema bedenkt. Dit kan ook een (controversiële) stelling zijn. Groepen van vier personen bedenken rond het thema of de stelling ten minste twintig vragen, zonder commentaar of antwoord te geven.

Uit alle vragen worden de drie mooiste vragen gehaald. Dit moeten ambitieuze vragen zijn, die onderzoekbaar zijn en nieuwe kennis opleveren. Uiteindelijk kiest de groep een vraag waarmee ze aan de slag gaat.’

‘In het begin vergt deze methode veel tijd, maar als er meer routine in komt, dan kun je in vrij korte tijd al tot een onderzoeksvraag komen. Het heeft me verbaasd hoe enthousiast en serieus leerlingen het oppakken en wat voor interessante vragen eruit komen. De resultaten van hun onderzoeken zijn er echt op vooruitgegaan.’

Durven loslaten

Van der Wateren beaamt dat hij de brandpuntmethode tot dusverre succesvol heeft weten toe te passen bij profielwerkstukken en projecten. Het toepassen tijdens de les is lastiger. ‘Ook dan ben ik nog te veel slaaf van het schoolboek. Wat dat betreft moet er nog het een en ander gebeuren in het onderwijs. We moeten durven loslaten; het lef hebben om de vrijheid te pakken die er is, zodat ruimte overblijft om je eigen onderwijs vorm te geven en leerlingen zelf te laten ontdekken. Die mogelijkheid gaat er in mijn ogen komen, al is het nog een lange weg.’ ■

‘Leerlingen moeten boeken uit hun hoofd leren, terwijl het interessanter is om dingen uit te zoeken’

Verbinding is communicatie

Tekst
Daphne Bruinewoud,
communicatiemedewerker

communicatie@vbs.nl

www.vbs.nl

Communicatie. Ieder van ons vult het woord op zijn eigen manier in. Wie de Van Dale openslaat bij het woord communicatie vindt: ‘contact, gemeenschap, verbinding, verkeer’. En laat ‘verbinding’ nou net een van onze VBS-kernwaarden zijn. Onze leden zijn actief om verbinding en partnerschap te realiseren en te versterken. Communicatie heeft daarbij een sleutelrol. Als nieuwe communicatiemedewerker bij VBS sta ik dus voor een mooie uitdaging om onze communicatie zo helder en duidelijk mogelijk te maken.

Contact, gemeenschap en verbinding beginnen natuurlijk bij vertrouwen. En dat vertrouwen start bij een kennismaking. Mijn naam is Daphne Bruinewoud. Sinds april ben ik aan het VBS-team toegevoegd om deze verbinding tussen u – de VBS-leden – en de politiek te onderhouden, en waar nodig te creëren. Met mijn studie journalistiek en mijn communicatieve achtergrond vanuit de opleiding Nederlandse Taal en Communicatie ga ik VBS nog effectiever op de online-kaart zetten. We zetten de sociale-mediakanalen volop in, waardoor we nog gemakkelijker te bereiken zijn voor u. Het is ook daarom dat we sinds maart actief zijn op Facebook. Om de drempel om met elkaar contact op te nemen, nog kleiner te maken. Het is een mooie aanvulling op onze aanwezigheid op Twitter en LinkedIn. De website, www.vbs.nl, is en blijft dé plek waar u relevante en actuele informatie uit ons werkveld treft.

Verbindende schakel

Onderwijs is een groot goed en hoort bovenaan de (politieke) agenda. Daar bent u het ongetwijfeld mee eens. Om de VBS-standpunten nog eens

goed onder de aandacht te brengen, organiseerde VBS op 8 juni een ontbijtmeeting voor Kamerleden. Tijdens deze bijeenkomst heeft een aantal VBS-leden gesproken over onder andere de waarborging van kansengelijkheid en de verlaging van de werkdruk, waar de Kamerleden vervolgens op reageerden. Gedurende het ontbijt zag ik de verbinding ontstaan tussen VBS als brancheorganisatie, onze leden en de politiek. Dat contact tussen de beleidsmakers en de professionals uit het werkveld is heel belangrijk en wordt in mijn functie een hoge prioriteit.

Maar niet alleen het contact tussen u als leden en de beleidsmakers is voor mij belangrijk: ook de onderlinge band tussen VBS en haar leden is van groot belang. Zijn er zaken die (meer) aandacht verdienen, heeft u een goed idee of wilt u openstaande vacatures met het gehele VBS-netwerk delen? Schroom dan niet een e-mail te sturen naar communicatie@vbs.nl. Communicatie werkt immers het best als ze niet beperkt blijft tot eenrichtingsverkeer. Laat dus zeker van u horen! Ik zie uw e-mails graag tegemoet.

Naast online communicatie, zijn de offline contactmomenten natuurlijk net zo belangrijk en daarom organiseert VBS geregeld evenementen waarbij leden ervaringen en adviezen kunnen uitwisselen. Zo kunnen op 20 september startende besturen en (meer) ervaren besturen met elkaar in contact komen tijdens de VBS Startbijeenkomst. Er worden verschillende presentaties met inspirerende sprekers voor u georganiseerd. Noteer de datum alvast in uw agenda! Ik hoop u daar te zien. Zo kunnen we ook echt met elkaar kennismaken. ■

Volg VBS nu ook op Facebook

VBS staat voor verbinding. Niet alleen tussen leden en alle betrokkenen in het onderwijs, maar ook tussen leden en VBS zelf. U kon al terecht op onze Twitter- en LinkedIn-pagina voor het laatste nieuws. In maart voegden we daar ook een Facebook-pagina aan toe. Dat doen we omdat we de drempel voor contact tussen u en ons nog lager willen maken. Facebook is daar volgens ons het juiste medium voor. Volgt u ons al?

 www.facebook.com/vbsonderwijs

Wilt u op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen binnen onderwijsvrijheid? Schrijf u op www.vbs.nl in op onze gratis VBS Nieuwsbrief.

Rijnlands Lyceum Wassenaar opent Confucius Classroom

VBS-lid het Rijnlands Lyceum Wassenaar is de elfde school in Nederland die een Confucius Classroom kan aanbieden aan hun leerlingen. Wereldwijd zijn er ongeveer vijfhonderd scholen die het label dragen. De uiteindelijke beslissing over het al dan niet toekennen van het label ligt in handen van het Confucius Instituut. Dat instituut waakt erover dat dezelfde normen gelden voor alle scholen die het label aanvragen. Scholen krijgen het label immers niet zomaar toegekend. Enkel scholen die het vak Chinese taal en cultuur op het vereiste niveau aanbieden kunnen hiervoor in aanmerking komen. Bovendien moeten Confucius Classrooms kunnen aantonen dat ze flexibele lesmethodes toepassen en hun lessen aanpassen aan de lokale omstandigheden. Ze moeten daarnaast ook de Chinese taal en cultuur promoten in verschillende activiteiten.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar geeft vier jaar Chinese les en is bijzonder blij met deze erkenning. Op 17 april was de plechtige opening in aanwezigheid van ambassadeur Wu Ken van de Volksrepubliek China, mevrouw dr. Liu Jingyi, Chinese Director van het Groningen Confucius Instituut en Edward Moolenburgh.

 www.rijnlandslyceumwassenaar.nl/opening-confucius-classroom

Save the date! 20 september is de VBS Startbijeenkomst voor het primair onderwijs in Utrecht. Voor meer informatie zie pagina 20.

Aan de slag met VO-leden na VO-bijeenkomst op 17 maart

Op 17 maart, amper twee dagen na de verkiezingen, zat VBS met haar VO-leden rond de tafel om de krijtlijnen uit te tekenen over de toekomst van het voorgezet onderwijs na de formatie. De centrale vraag was hoe VBS zich richting de politiek sterk wil maken voor het algemeen bijzonder onderwijs. De aanwezigen konden daarbij rekenen op de steun van Kay van de Linde, communicatiestrategen en spindokter. Hij zoomde in op de knelpunten in het onderwijs en de behoefte van scholen om meer ruimte te krijgen voor eigen inrichting van het onderwijs.

Voor de aanwezige VO-leden was het ook een gelegenheid om hun bezorgdheden met elkaar te delen. Zo maken ze zich samen zorgen over de invoering van de verplichte rekentoets, het lerarentekort, het plan dat alleen bevoegde leraren voor de klas mogen staan en de regel- en werkdruk in het onderwijs. De krachtige boodschap van de VO-leden naar de politiek toe is dat ze meer autonomie willen en meer ruimte om zelf zaken te bepalen.

VBS zal samen met haar leden hiervoor aandacht blijven vragen van de politiek. Een mooie start daarvan was alvast de bijeenkomst op 8 juni waarover u op pagina 12 een verslag kunt lezen.

 www.vbs.nl/bestanden/pdfs/VO-bijeenkomst_17_maart_2017.pdf

Alle dromen komen uit in nieuwbouw De Witte Vogel

Licht, fris, transparant, geborgen en duurzaam zijn de trefwoorden voor het nieuwe gebouw van tyltylcentrum De Witte Vogel in Den Haag. 'Ga dromen', zei directeur Erik Los tegen zijn medewerkers voor de nieuwbouw. Mede dankzij sponsoring konden alle extra wensen als een snoezelruimte en een volledig aangepaste buitenruimte vervuld worden.

Tekst
Jaan van Aken

Fotografie
Beguin Media Totaal /
Anton van der Riet

www.wittevogel.nl

Op het schoolplein spelen leerlingen in een rolstoel. Een meisje met een meervoudige beperking grijpt de handen van de bezoeker van VBS. 'Hallo!', roept ze enthousiast. Zij en haar medeleerlingen lijken zich na acht weken al volledig thuis te voelen op hun nieuwe school. 'De verhuizing in de voorjaarsvakantie is voor de kinderen, ouders en medewerkers soepel verlopen', vertelt Los.

'Een aantal leerlingen en collega's moest even hun weg vinden, maar je ziet al snel vaste patronen ontstaan. We hebben geen bovenmatige onrust onder leerlingen gehad. Dat komt mede doordat een behoorlijk deel van onze leerlingen met een ernstige meervoudige beperking geen vergelijking kan maken tussen de gebouwen. Zolang de vertrouwde gezichten van hun leraren en begeleiders er zijn, maakt de omgeving geen groot verschil', verklaart hij.

Geborgenheid en veiligheid

Sommige medewerkers werkten bijna veertig jaar in de oudbouw. 'Voor hen is de nieuwbouw een enorme stap vooruit, maar ook een cultuurschok. Een van de locaties bestond uit drie groepen. Nu zitten we met zijn allen onder een dak, met SO De Piramide erbij. Dat vermindert de reistijd voor mij en enkele collega's, en ziektevervangings is eenvoudiger te organiseren op een locatie. Ook kunnen we met De Piramide samenwerken op

faciliteit gebied en voor de bedrijfshulpverlening. Er zijn onder een dak dus volop kansen qua samenwerking', zegt Los.

De kleurrijke ovale nieuwbouw van tyltylcentrum De Witte Vogel in Den Haag beslaat drie verdiepingen, met in het hart twee gymzalen. Op de begane grond huist De Witte Vogel in taartpuntige lokalen met gele vloer, verrijdbaar digibord en verzorgingsruimte. Op de eerste verdieping bevindt zich SO De Piramide voor lichamelijk beperkte en langdurig zieke kinderen en op de tweede etage zijn het kinderdagcentrum en de behandelruimtes van Sophia Revalidatie. 'Mensen ervaren het als een prettig en transparant gebouw. De ovale vorm geeft een gevoel van geborgenheid en veiligheid', merkt Los.

Junglestijl

Na vijftig jaar op een locatie en twintig jaar op de andere locaties in Den Haag waren de gebouwen van De Witte Vogel op en de faciliteiten achterhaald. 'Arbo-technisch voldeed het niet aan de eisen, er waren niet overal tilliften. Er was geen goede klim- en klauterruimte en het kooklokaal was niet van deze tijd. Ook was er bijna geen buitenterrein', blikt Los terug. Nu zijn er in alle ruimtes tilliften, tot in de gymzalen aan toe. Er is een snoezelruimte met witte meubels en wandvervisering in junglestijl. En een professionele keuken waar leerlingen wekelijks een personeelslunch bereiden.

De bouw had een lange aanloop, al in 2002 was er sprake van nieuwbouw. 'Het wachten was op de nieuwbouw van Sophia Revalidatie waar we graag naast of bij wilden bouwen. In 2011, de laatste fase van hun nieuwbouw, zijn we gestart met de voorbereidingen. Een jaar later kregen we de kans samen met De Piramide een gebouw neer te zetten en meer bouwmeters te krijgen. De start was in oktober 2015 en medio februari 2017 is het pand opgeleverd. We hebben echt een uniek centrum neergezet', zegt Los vol trots.

De Witte Vogel organiseerde een sponsoractie om alle extra wensen bovenop het gemeentelijke bouwbudget te realiseren. 'Ga maar dromen', zeiden we tegen medewerkers. Met onder andere

de snoezelruimte en de inrichting van de buitenruimte kwam daar een pakket van 4,5 ton uit. We schreven fondsen aan, collega's lieten zich bijvoorbeeld sponsoren voor de City Pier City loop en leerlingen verkochten paaseitjes. Dankzij een bijdrage van ons bestuur Responz, een goede aanbesteding en ongeveer twee ton sponsorgeld hebben we alle dromen kunnen waarmaken.'

Duurzaam en toekomstgericht

Op het dak liggen zonnepanelen en de klimaatbeheersing verloopt via warmte- en koudeopslag. 'In de winter slaan we koude op om in de zomer mee te koelen en omgekeerd.' Daarmee is het een duurzaam gebouw met idealiter nul op de meter. Voor Los is dat volkomen vanzelfsprekend: 'We wilden een gebouw dat net als het onderwijs gericht is op de toekomst. Het is niet alleen belangrijk dat we duurzaam met elkaar omgaan, maar ook met de wereld. En het is niet duurzaam als we zelf de energierekening betalen.'

Het gebouw is klaar en in gebruik. Waar legt Los nu de focus op? 'De laatste tijd is er discussie of ernstig meervoudig beperkte kinderen met een laag IQ wel naar school moeten. Maar ieder kind heeft recht op onderwijs, dat is een basis- en mensenrecht. Een klein beetje contact met hen maken is onderwijs', zegt hij fel. 'Mijn focus is De Witte Vogel nog sterker neer te zetten als het expertisecentrum voor kinderen met een meervoudige beperking. Wij zijn er ook. Het is mijn missie dat meer naar buiten te brengen', zegt hij nadrukkelijk. ■

Start het nieuwe schooljaar goed geïnformeerd

Edward Moolenburgh,
directeur VBS

06 10 24 96 21

emoolenburgh@vbs.nl

www.vbs.nl

VBS Startbijeenkomst
20 september
19-22 uur
Domstad Utrecht

Wilt u ook goed voorbereid aan uw bestuursjaar beginnen? VBS organiseert voor nieuwe en ervaren (vrijwillige) bestuurders en directeurs in het primair onderwijs een avondvullend programma in Utrecht.

De rol van het bestuur, het interne toezicht en de relatie bestuur-directie zijn de aandachtspunten voor startende bestuurders. Edward Moolenburgh, directeur VBS, en René Derksen, directeur-bestuurder van Montessori School Aan de Basis in Veenendaal, zijn uw gastheren.

De ervaren bestuurders verdiepen zich vooral in de actuele stand van zaken rond sociale veiligheid en privacy. Een privacy-expert van Kennisnet, en Anne Arink, landelijk ambassadeur sociale veiligheid bij Stichting School & Veiligheid, geven inzicht in de do's-and-don'ts.

Naast de parallele sessies is er voldoende ruimte om uw netwerk uit te breiden en van gedachten te wisselen.

Verbindend voor diversiteit in onderwijs